

STORTINGET

Innst. 299 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:122 S (2022–2023)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mona Fagerås, Grete Wold og Kathy Lie om et enklere og mer forbrukervennlig regelverk for gavekort

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å standardisere utløpstiden for alle gavekort, også digitale, inkludert å vurdere en minstetid på 3 år.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i lov eller forskrift som forbyr gavekortutsteder å trekke gebyr fra kortet etter at det er solgt og overlevert til kunden.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i lov eller forskrift for å innføre plikt til at de avtalerettslige prinsippene som gjelder for gavekortet, synliggjøres på selve kortet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Ragnhild Male Hartviksen og Torstein Tvedt

Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Margrethe Haarr og Åslaug Sem-Jacobsen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, lederen Grunde Almeland, viser til representantforslaget om et enklere og mer forbrukervennlig regelverk for gavekort. Komiteen inviterte til skriftlige innspill i saken og mottok to innspill. Representantforslaget er forelagt Justis- og beredskapsdepartementet. Statsrådens uttalelse av 7. mars 2023 er vedlagt innstillingen.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne viser til at det finnes mange ulike former for gavekort, og at mange opplever å få et gavekort de ikke får brukt fordi de ikke har vært oppmerksomme på utløpsdatoen. Forslagsstillerne peker også på at enkelte kortselskaper trekker gebyr fra ubrukte gavekort. Forslagsstillerne foreslår at det vurderes å standardisere utløpstiden for alle gavekort, og også vurdere en minstetid på tre år. Det foreslås også å forby gavekortutsteder å trekke gebyr fra kortet etter at det er solgt, samt innføre plikt til at de avtalerettslige prinsippene som gjelder for gavekortet, synliggjøres på selve kortet.

Komiteen merker seg videre at statsråd Emilie Mehl i sitt svarbrev til komiteen av 7. mars 2023 peker på at det er mye som taler for at kortutsteder og andre som utsteder gavekort, bør kunne ta seg betalt for å tilby slike kort, for i motsatt fall vil tilbudet av gavekort kunne bli mindre – til ulempe for forbrukerne. Statsråden mener likevel at det kan være grunn til å se nærmere på om det er behov for en annen regulering av foreldelse av beløp som gjøres tilgjengelig gjennom gavekort, og gebyrer for å utstede eller administrere gavekort.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til Hurdalsplattformen og regjeringens ambisjoner om å sikre og styrke forbrukernes interesser og rettigheter. Disse medlemmer viser til svarbrev fra justis- og beredskapsministeren og stiller seg bak vurderingen om at det kan være grunn til å se nærmere på om det er behov for en annen regulering av foreldelse av beløp som gjøres tilgjengelig gjennom gavekort, og gebyrer for å utstede eller administrere gavekort.

Disse medlemmer ser behovet for å forbedre forbrukernes rettigheter når det gjelder gavekort og opplysninger om hvilke vilkår som gjelder.

Med bakgrunn i dette fremmer komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere en styrking av forbrukernes rettigheter ved erverv og bruk av gavekort. Videre bes regjeringen vurdere innføring av et forbud mot at gavekortutsteder kan trekke gebyr fra kortet etter at det er solgt og overlevert til kunden, samt å innføre plikt til at de avtalerettslige prinsippene som gjelder for gavekortet, synliggjøres på selve kortet. Det bes om at regjeringen kommer tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre har merket seg at Forbrukerrådet og mediene har satt søkelys på at det i norske hjem ligger utgåtte gavekort med verdier for flere mrd. kroner. En standardisert utløpstid og synliggjøring av gavekortenes utløpstid kan være tiltak som kan bidra til at kundene i større grad gjør seg nytte av disse kortene. Det er også trukket frem at enkelte kortutstedere har en praksis med å trekke gebyrer fra ubrukte gavekort, som fører til at mottakeren i realiteten får en gave til mindre verdi enn det som har vært kjøpt i utgangspunktet. Disse medlemmer er derfor enige i at det kan være grunn til å se nærmere på om en annen regulering vil kunne styrke forbrukernes rettigheter.

Disse medlemmer vil vise til at det i høringsinnspillene ble pekt på at det er en forskjell på gavekort som er utstedt med et bestemt beløp, og gavekort som gir en tjeneste eller en opplevelse, for eksempel velværesalonger, overnattingssteder, konsert- og showarrangører og aktivitets- eller opplevelsesselskaper. Det pekes på at dersom det skulle innføres en minste utløpstid på tre år og gavekortet låses til en fast pris, vil dette kunne få negative konsekvenser for gavekortutstederen. Økte råvarepriser, strøm-, lønns- og rentekostnader vil i et så langt tidsperspektiv kunne føre til at prisen på tjenesten eller opplevelsen har endret seg fra tidspunktet for kortutstedelsen. Mange av disse bedriftene og selskapene er små og lokale og har små marginer i utgangs-

punktet. Det pekes også på at et gavekort regnskapsføres som gjeld til kunde i balanseregnskapet, og at mva. skal beregnes idet gavekortet innløses, og tjenesten blir da inntektsført. Dette vil i løpet av tre år kunne endre gjeldsgraden til dels betydelig for mindre aktører, og i så fall kunne gi utfordringer ved innhenting av kapital der kredittrisiko er en faktor. Disse medlemmer mener dette taler for at det må skilles mellom gavekort som er utstedt med et bestemt beløp, og produktgavekort, og at det må vurderes nøye om produktgavekort bør ha en kortere gyldighetstid enn andre gavekort.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er behov for regulering av gavekort. Det kan være ulike grunner til at personer som mottar gavekort ikke får benyttet seg av det, slik at verdien tilfaller utsalgsstedet. Dette medlem mener det bør være en standard minste gyldighetstid på gavekort for å gi forbrukerne forutsigbarhet med hensyn til varen de kjøper, og for sluttbrukeren som mottar det.

Dette medlem understreker at kortselskapenes mulighet til å trekke gebyr fra kortet mens det ligger ubrukt i skuffen til mottakeren, er uakseptabel praksis, og at muligheten til å utstede transaksjonsgebyr ved bruk og gebyrer for å få opplyst saldo på kortet må begrenses. Gavekort har en egen forbrukerpolitisk dimensjon fordi det ikke er den som kjøper kortet, som skal bruke det.

Dette medlem mener at gjeldende regler for gavekortet må komme tydelig frem på selve kortet, slik at sluttbrukeren er tilstrekkelig opplyst om vilkårene.

Dette medlem viser til høringsinnspill til saken og anerkjenner utfordringer knyttet til produktgavekort, som kan inkludere opplevelser, pakker eller måltider, og som vil endre pris i løpet av en treårsperiode. Dette medlem anmoder på denne bakgrunn at departementet hensyntar dette i utarbeidelsen av nytt regelverk, slik at tilbydere av denne typen kort ikke rammes utilsiktet hardt.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å standardisere utløpstiden for alle gavekort, også digitale, inkludert å vurdere en minstetid på 3 år, men vurdere unntak for produktgavekort.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i lov eller forskrift som forbyr gavekortutsteder å trekke gebyr fra kortet etter at det er solgt og overlevert til kunden.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i lov eller forskrift for å innføre plikt

til at de avtalerettslige prinsippene som gjelder for gavekortet, synliggjøres på selve kortet.»

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet viser til at ingen av høringsinstansene gir uttrykk for støtte til noen av de tre forslagene. Det vises for eksempel til forskjeller på produktgavekort og verdigavekort og viktigheten av at ulike aktører har en viss fleksibilitet i hvilke gavekort de skal kunne tilby. Som statsråden viser til i sitt svarbrev, er det alt et omfattende regelverk som beskytter både forbruker og tilbyderbedrift i tilfeller der gavekort selges og skal brukes. En minstetid på tre år er sikkert fremmet med gode intensjoner for å forsøke å gi forbrukeren bedre vern. Dette medlem er imidlertid bekymret for hva en slik endring vil kunne bety for for eksempel lokale små utvalg og produsenter, kulturaktører, restauranter osv. I verste fall vil de ikke kunne tilby gavekort, noe som rammer givere, mottakere og bedriften selv. I hovedsak vil det da bare tjene de store aktørene, som ofte alt har tre års gyldighet på sine gavekort. Alternativet vil være å øke prisen for å kunne sikre seg bedre mot for eksempel inflasjon.

Dette medlem viser til høringsinnspill fra YouWish:

«Det finnes mange alternativer til gavekort og forbrukere er ikke bundet til å handle av en aktør. I en verden av muligheter står forbrukeren fritt til å velge hvor man vil handle og med teknologi som Vipps er det like så enkelt, om ikke enklere, å kunne gi penger i gave. Gjennom å forandre gavekortforskriftene kan det heller føre til negative konsekvenser for forbrukere enn å hjelpe dem.»

Dette medlem mener at uttalelsen tydelig påpeker at noen bransjer vil tape på dette, da deres produkter/tjenester er mer egnet som gavekort enn de fra andre bransjer. Dette er en tydelig negativ utilsiktet konsekvens av forslaget.

Dette medlem vil også påpeke at å kjøpe gavekort er en helt frivillig handel, og at det bør være særdeles sterke grunner til å gripe inn i avtalefriheten. Dette medlem mener at dagens regelverk fremstår som tilstrekkelig, og støtter dermed ikke forslag 1 i representantforslaget om å standardisere utløpstiden for alle gavekort.

Når det gjelder forslag 2 i representantforslaget, viser dette medlem til statsrådets svarbrev, hvor det skrives følgende:

«Jeg vil derfor anta at det for gavekortmottakeren kan være et større problem at saldo på gavekortet blir «spist opp» av gebyrer. Det kan ikke utelukkes at det er en sammenheng mellom gebyrene og den lange foreldelsesfristen for slike kort. Det kan derfor være grunn til å vurdere nærmere både en regulering av gebyrer og en

kortere foreldelsesfrist for forhåndsbetalte kort med begrenset beløpsverdi.»

Dette medlem mener det klart bør fremgå for kjøper av kortet og ev. mottaker dersom gavekort kan miste verdi som følge av gebyrer, avgifter o.l. Et forbud slik som forslaget innebærer, kan imidlertid dette medlem ikke støtte. Dersom grundigere vurdering av regelverket tilsier at man bør foreta justeringer, vil dette medlem selv sagt vurdere dette.

Dette medlem viser til forslag 3 i representantforslaget og er enig i at gavekortets gyldighet bør være godt synlig på gavekortet.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å standardisere utløpstiden for alle gavekort, også digitale, inkludert å vurdere en minstetid på 3 år, men vurdere unntak for produktgavekort.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i lov eller forskrift som forbyr gavekortutsteder å trekke gebyr fra kortet etter at det er solgt og overlevert til kunden.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i lov eller forskrift for å innføre plikt til at de avtalerettslige prinsippene som gjelder for gavekortet, synliggjøres på selve kortet.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget ber regjeringen vurdere en styrking av forbrukernes rettigheter ved erverv og bruk av gavekort. Videre bes regjeringen vurdere innføring av et forbud mot at gavekortutsteder kan trekke gebyr fra kortet etter at det er solgt og overlevert til kunden, samt å innføre

plikt til at de avtalerettslige prinsippene som gjelder for gavekortet, synliggjøres på selve kortet. Det bes om at regjeringen kommer tilbake til Stortinget på egnet måte.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 25. april 2023

Grunde Almeland

leder

Turid Kristensen

ordfører

VEDLEGG

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo

Deres ref.
IS/mb

Vår ref.
23/900 -

Dato
07.03.2023

**Dokument 8:122 S (2022-2023) – Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Mona Fagerås, Grete Wold og Kathy Lie om et
enkler og mer forbrukervennlig regelverk for gavekort**

Det vises til brev 9. februar 2023 fra Familie- og kulturkomiteen vedrørende overnevnte representantforslag. I brevet bes det om Justis- og beredskapsdepartementets vurdering av forslaget.

Forslagstillerne omtaler ulike former for gavekort. Når det gjelder de gavekort som i forslaget omtales som «helt generelle» og er utstedt av «kortselskap», antar jeg at det siktes til gavekort knyttet til eksempelvis MasterCard eller VISA. Slike gavekort kjennetegnes ved at de inneholder et forhåndspåfylt beløp som kan benyttes der MasterCard eller VISA aksepteres. Slike gavekort er nærmere regulert i lov 18. desember 2020 nr. 146 om finansavtaler (finansavtaleloven). I finansavtaleloven § 4-50 er det gitt nærmere regler om «elektroniske småpenger», herunder «kontantkort». Reguleringen av slike gavekort er til dels harmonisert gjennom det reviderte betalingstjenestedirektivet (EU) 2015/2366.

Finansavtaleloven § 4-50 innebærer at slike kort er underlagt en noe forenklet regulering sammenlignet med bl.a. alminnelige betalingskort, se her finansavtaleloven § 4-50 tredje til femte ledd. Et kjennetegn for gavekort som anses som «elektroniske småpenger» etter reglene i finansavtaleloven, er at beløpet er knyttet til en konto. Finansavtaleloven § 4-46 gir nærmere regler om konto som ikke brukes, herunder en varslingsplikt når det er gått 24 måneder etter at kontoen ikke er benyttet. Foreldelse av slike gavekort følger reglene om foreldelse av bankinnskudd i lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer § 4. Det følger av § 4 første ledd første punktum at foreldelsesfristen er 20 år etter at tjenesteyteren har gitt melding (varsel) etter reglene i finansavtaleloven § 4-46. Jeg nevner også at det

gjelder særskilte regler om opplysningsplikt for elektroniske småpenger etter finansavtaleloven § 3-32 første ledd bokstav d.

Gebyr som tjenesteyteren krever i tilknytning til gavekort som er omfattet av reglene i finansavtaleloven, er ikke regulert, med unntak av gebyr for bruk av betalingsinstrument etter reglene i § 2-4.

For den som mottar gavekort som er omfattet av reglene i finansavtaleloven, antar jeg at foreldelse ikke er et aktuelt problem. Et kjennetegn ved «elektroniske småpenger» er at det gjelder en begrensning på hvor store beløp som kan lagres på de aktuelle betalingsinstrumentene (gavekortene), se her finansavtaleloven § 4-50 første og andre ledd. Jeg vil derfor anta at det for gavekortmottakeren kan være et større problem at saldo på gavekortet blir «spist opp» av gebyrer. Det kan ikke utelukkes at det er en sammenheng mellom gebyrene og den lange foreldelsesfristen for slike kort. Det kan derfor være grunn til å vurdere nærmere både en regulering av gebyrer og en kortere foreldelsesfrist for forhåndsbetalte kort med begrenset beløpsverdi.

For gavekort som ikke er omfattet av finansavtaleloven, gjelder den alminnelige foreldelsesfristen på tre år etter reglene i foreldelsesloven § 2. Foreldelsesloven kan, med mindre noe annet er lovbestemt, ikke fravikes ved avtale, jf. § 1 nr. 1. Foreldelsesloven § 28 gjelder avtale om å forlenge eller forkorte foreldelsestiden. Det følger av nr. 1 første punktum at skyldneren ikke bindende kan vedta at foreldelse ikke skal inntre i samsvar med reglene i foreldelsesloven. Når det gjelder gavekort, vil den som utsteder gavekortet, være å anse som «skyldner». Bestemmelsen i § 28 nr. 1 synes å ha til formål å beskytte skylderen mot å vedta lengre frister enn det som fremgår av loven. I forbrukerforhold vil forbrukeren normalt være skyldner og den svakere parten i avtaleforholdet. Regler som er utformet med dette utgangspunktet, treffer ikke så godt når situasjonen er snudd – altså at det er forbrukerens avtalemotpart som er skyldner, og forbrukeren som er fordringshaver. Her vil skyldneren kunne være den sterke parten i avtaleforholdet.

Mye kan tale for at kortutstedere og andre som utsteder «gavekort», bør kunne ta seg betalt for å tilby slike kort. I motsatt fall vil tilbudet av gavekort kunne bli mindre – til ulempe for forbrukerne. Jeg mener samtidig at det kan være grunn til å se nærmere på om det er behov for en annen regulering av foreldelse av beløp som gjøres tilgjengelig gjennom gavekort, og gebyrer for å utstede eller administrere gavekort.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

